

Sygn. akt: III AUa 697/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2015 r. w Łodzi

sprawy **Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w T.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

przy udziale zainteresowanego Z. D.

o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt: V U 819/13;

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt: III AUa 697/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., decyzją z 28 marca 2013 roku, stwierdził, że Z. D. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia u płatnika składek – Powiatowego Inspektoratu Weterynarii podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 1 września 2005 roku do 31 stycznia 2010 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zainteresowany mający ustalone prawo do emerytury, miał zawarte z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii umowy o świadczenie usług z zakresu inspekcji weterynaryjnej na okresy od 1 września 2005 roku do 31 grudnia 2005 roku, 1 stycznia 2006 roku do 31 grudnia 2006 roku, od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku, od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku, od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku i od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku. W związku z zawartymi umowami obowiązek ubezpieczeń osoby wykonującej taką umowę podlega ustaleniu na zasadach przewidzianych dla osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia. W okresie od 1 września 2005 roku do 31 stycznia 2010 roku Z. D. nie posiadał bowiem innego tytułu do ubezpieczeń wpływającego na schemat podlegania ubezpieczeniom z umów o świadczenie usług.

W odwołaniu od decyzji, Powiatowy Inspektorat Weterynarii w T. M.. wniósł o zmianę decyzji i ustalenie, że w spornym okresie Z. D., mając ustalone prawo do emerytury nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. Zdaniem skarżącego, zaskarżona decyzja wydana została tak z obrazą przepisów KPA w szczególności art.7 – 9 i art.77 jak i z obrazą art. 9 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2009. 205.1585), poprzez pominięcie przedmiotowej normy przy wydawaniu decyzji oraz art. 9 ust 4a w związku z art. 6 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2009.205.1585), poprzez błędne jej zastosowanie oraz przyjęcie, że w spornym okresie Z. D., mając ustalone prawo do emerytury podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu jako zleceniobiorca przez cały wskazany w decyzji okres. Nadto, także z obrazą art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz art. 13 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych poprzez uznanie, iż wypłata świadczeń wynikających z umów zawartych na podstawie art. 16 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą stanowi przychód z działalności wykonywanej osobiście.

Zainteresowany, Z. D. przyłączył się do odwołania.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, podnosząc, że zawarte umowy były umowami o świadczenie usług, zawartymi z osobą fizyczną a nie z prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą i obowiązek ubezpieczeń osoby wykonującej taka umowę podlega ustaleniu na zasadach przewidzianych dla osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia.

Zaskarżonym wyrokiem wydanym 6 marca 2014 roku w sprawie VU 819/13 Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z udziałem zainteresowanego Z. D. o podleganie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił decyzję organu rentowego nr (...) z 28 marca 2013 roku i stwierdził, że Z. D. w okresie od 1 września 2005 roku do 31 stycznia 2010 roku nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) z tytułu umów o świadczenie usług weterynaryjnych, zawartych z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w T. oraz zasądził na rzecz odwołującego się zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Wydając zaskarżony wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia faktyczne.

Z. D. jest lekarzem weterynarii, uprawnionym od 1 marca 2004 roku do emerytury. W okresie od 1 listopada 2003 roku do 21 stycznia 2013 roku prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą polegającą na wykonywaniu usług w zakresie weterynarii. W dniu 1 września 2005 roku Powiatowy Lekarz Weterynarii w T. M.. (wyznaczający) zawarł z Z. D. – lekarzem weterynarii (wyznaczonym) umowę w nawiązaniu do postanowień art. 16 ustawy z 29 stycznia 2004r. o Inspekcji weterynaryjnej i w związku z decyzją z dnia 2 stycznia 2006 roku wydaną przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w T. M.. na czas oznaczony tj. od 1 września 2005 roku do 31 grudnia 2005. Rodzaj, zakres i sposób wykonania czynności oraz miejsce określała decyzja nr (...) z dnia 1 września 2005 roku stanowiąca załącznik do umowy (§1 pkt 1). W umowie Z. D. oświadczył, że posiada odrębny tytuł ubezpieczenia społecznego i nie wnosil o opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne wynikające z niniejszej umowy (§ 1 pkt 2). Zgodnie z paragrafem 4 pkt 1 umowy Powiatowy Lekarz Weterynarii w T. M.. ponosił odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez Z. D. osobom trzecim, na skutek działań podjętych przy wykonywaniu powierzonych czynności. W myśl paragrafu 4 pkt 2 umowy nadzór na prawidłowym wykonaniu czynności objętych umową sprawują Organy Inspekcji Weterynaryjnej. Paragraf 5 pkt 2 stanowił, że Z. D. zobowiązany był przy wykonywaniu czynności stanowiących przedmiot umowy posiadać upoważnienie wydane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w T. M.. Kolejne umowy o wykonywanie czynności weterynaryjnych, zostały zawarte między Powiatowym Lekarzem Weterynarii w T. M.. i Z. D. w dniach: 2 stycznia 2006 roku, 2 stycznia 2007 roku, 2 stycznia 2008 roku, 2 stycznia 2009 roku oraz 2 stycznia 2010 roku. Umowy te miały podobną treść, jak umowa z dnia 1 września 2005 roku. Ostatnią ze wskazanych umów zawarto na okres od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku. Zainteresowany wykonywał zlecenia na rzecz Powiatowego lekarza Weterynarii w T. M.. jako przedsiębiorca w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Poza czynnościami wykonywanymi dla Powiatowego Lekarza Weterynarii zainteresowany nie wykonywał innych czynności w ramach

prowadzonej działalności gospodarczej, tzn. nie prowadził gabinetu weterynaryjnego, nie miał prywatnych wizyt. Od dnia 1 września 2005 roku Z. D. został zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego przez płatnika składek – Powiatowy Inspektorat Weterynarii. Ponadto Z. D. od 1 marca 2004 roku był zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba mająca ustalone prawo do emerytury, od 4 września 2005 roku do ubezpieczeń jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą mająca ustalone prawo do emerytury oraz od 1 lutego 2010 roku do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownik mający ustalone prawo do emerytury. W piśmie z dnia 1 września 2004 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M., wysłał do Z. D. informację, w której wskazał, iż w sytuacji, gdy osoba uprawniona do emerytury lub renty prowadzi pozarolniczą działalność i jednocześnie wykonuje pracę na podstawie umowy zlecenia, której przedmiot jest taki sam jak prowadzonej działalności, to podlega ona dobrowolnie (na zgłoszony wniosek) ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności. Z tytułu wykonywanej umowy zlecenia nie podlega ubezpieczeniom społecznym ani obowiązkowo ani dobrowolnie. Z. D. złożył 19.10.2005 roku w (...) Oddział w S. wniosek o wyrejestrowanie z ubezpieczeń, co też organ rentowy uczynił.

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za zasadne. Przywołując argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 roku sygn. akt. IUK 448/11 oraz podnosząc, że zainteresowany od 2003 roku prowadził działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług weterynaryjnych, przedmiotowe umowy zawierał w ramach tej działalności, sąd ten skonstatował, że zainteresowany nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia albowiem tak w świetle obowiązujących przepisów jak i ugruntowanego już orzecnictwa, wykonywanie czynności w zakresie inspekcji weterynaryjnej nie stanowi samodzielnej podstawy podlegania ubezpieczeniom społecznym z art. 6 ust. 1 kt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli są one wykonywane w ramach prowadzonej przez przedsiębiorcę pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją w całości organ rentowy. W apelacji zarzucił wyrokowi obrazę przepisów prawa procesowego art.233§1 k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał na podstawie umów zawartych z Powiatowym Inspektorem Weterynaryjnym czynności z wyznaczenia w ramach prowadzonej działalności weterynaryjnej. Jak również obrazę prawa materialnego art.6 ust.1 pkt.4 w związku z art.9 ust.4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.2013. 1442) poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że Z. D. w spornym okresie to jest od 1 września 2005 roku do 31 stycznia 2010 roku nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów o świadczenie usług weterynaryjnych zawartych z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w T..

Motywuując podniesione zarzuty apelant, wywodził, że zainteresowany nie mógł wykonywać zleceń na rzecz Inspektora Weterynarii w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, skoro nie był przedsiębiorcą.

W konkluzji apelujący, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Odwołujący się Powiatowy Inspektor Weterynaryjny w T. oraz zainteresowany T. D. wnosili o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna skutkując koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Trafnie sąd pierwszej instancji odkodował występujący w sprawie problem, prawidłowo też wywodził, że istota rozstrzygnięcia sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy odwołujący zawarł zakwestionowane przez organ rentowy umowy zlecenia z 1 września 2005 roku, 2 stycznia 2006 roku, 2 stycznia 2007 roku, 2 stycznia 2008 roku, 2 stycznia 2009 roku oraz 2 stycznia 2010 roku 2 stycznia 2009 r. i 2 stycznia 2010 r. z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w T. M.. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (i wtedy nie podlega ubezpieczeniom społecznym), czy też umowy te zostały zawarte nie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (i wtedy odwołujący podlega ubezpieczeniom społecznym).

Ma jednakże rację apelujący i zasadnie stawia zarzut obrazę przepisu art.233§1 k.p.c. albowiem poczynione przez sąd pierwszej instancji ustalenie, że przedmiotowe umowy zostały zawarte i były realizowane w ramach prowadzonej

działalności gospodarczej, nie znajduje oparcia ani w treści przeprowadzonych dowodów ani w okolicznościach sprawy. Takiej treści wniosku, formułowanego na tle materiału dowodowego sprawy i jej okoliczności, nie da się także pogodzić tak z zasadami logicznego rozumowania jak i doświadczenia życiowego.

Tak treść dokumentów zgromadzonych w aktach jak i zeznania samego zainteresowanego są jednoznaczne. Z. D. zarejestrował wprawdzie w dniu 1 listopada 2003 roku działalność gospodarczą wpis dotyczący, której została wykreślony wprawdzie dopiero w dniu 21 stycznia 2013 roku ale już od 5 września 2005 roku apelant zgłosił w organie ewidencyjnym zaprzestanie wykonywania działalności, które utrzymywało się do daty jej wykreślenia. (k. 6-8 akt organu). Powyższe koreluje z ustalonym przez sąd pierwszej instancji faktem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej w organie rentowym i tym co apelant artykułował wprost w składanych zeznaniach a mianowicie, że prowadzenie usług weterynaryjnych ze wskazania, w ramach działalności gospodarczej było nieopłacalne.

Powyższe, przy uwzględnieniu także, treści samych umów w których jako strona wskazywana jest osoba fizyczna oraz formy dokonywania rozliczeń podatkowych, dokonywanych tak jak od działalności prowadzonej osobiście, prowadziło do konieczności zmiany ustaleń faktycznych, zgodnie z żądaniem apelacji i przyjęcie, iż wykonywanie spornych usług weterynaryjnych odbywała się poza zarejestrowaną działalnością gospodarczą na podstawie umów cywilnoprawnych, zawartych poza zarejestrowaną działalnością gospodarczą. O tym bowiem czy dana umowa cywilnoprawna zawarta została i była wykonywana w ramach działalności gospodarczą czy też poza nią świadczą okoliczności konkretnego przypadku, przede wszystkim treść umowy oraz wola stron nawiązania i pozostawiania w określonym stosunku prawnych. Dla przyjęcia, że mamy do czynienia z zawarciem i realizowaniem umowy w ramach zarejestrowanej działalności, nie wystarczy, jak zdaje się to rozumieć sąd pierwszej instancji, samo formalne wykazanie, że podmiot zarejestrował formalnie działalność gospodarczą o zakresie odpowiadającym rodzajowi realizowanych usług. Fakt formalnego zarejestrowania działalności, bez woli jej prowadzenia i bez woli realizowania w ramach tej działalności spornych usług zleconych, nie mógł prowadzić do sformułowanego przez sąd pierwszej instancji wniosku.

Przy tak zmienionej podstawie faktycznej, stwierdzić należy, że nie do zaakceptowania było także stanowisko sądu pierwszej instancji co do zastosowanego prawa materialnego. Wykonywanie pracy na podstawie umowy z Powiatowym Lekarzem Weterynarii nie stanowi odrębnego tytułu do ubezpieczeń tylko wówczas gdy ma miejsce w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej. Wtedy bowiem tytułem do ubezpieczeń jest działalność gospodarcza. Jeżeli zaś przedsiębiorca zawiera umowę cywilnoprawną jako osoba fizyczna, nie jako podmiot, to wykonywanie takiej umowy obok działalności skutkuje zbiegiem odrębnych podstaw podlegania ubezpieczeniom społecznym - art.9ust. 2 i ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ocena charakteru prawnego umów zlecenia, jako tytułów do ubezpieczeń, zawieranych przez lekarzy weterynarii na podstawie tak zwanego wyznaczenia, była wielokrotnie przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego. Wskazać w tym zakresie należy na wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2009 roku III UK 24/09, z 11 sierpnia 2009 roku III UK 27/09, z dnia 145 grudnia 2010 roku (...) 209/10, konstatując, że czym innym jest opodatkowanie takich umów a czym innym podleganie ubezpieczeniom. W związku z czym, tak gdzie mamy do czynienia z wykonywaniem usług weterynaryjnych w oparciu o zawarte i realizowane umowy cywilnoprawne, obok zarejestrowanej działalności gospodarczej, tam dochodzi do powstania z tego tytułu obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym. Jeszcze raz bowiem należy powtórzyć, że wykonywanie czynności w zakresie Inspekcji Weterynaryjnej nie stanowi samodzielnej podstawy podlegania ubezpieczeniom społecznym, wówczas gdy są one wykonywane w ramach prowadzonej przez przedsiębiorcę pozarolniczej działalności gospodarczej. A to ostatnie, to kwestia faktów, zależna od okoliczności danego przypadku, która nie może być sprowadzona do kwestii formalnego posiadania statusu przedsiębiorcy przez lekarza weterynarii wykonującego usługi, w szczególności wówczas gdy z racji zgłoszenia zaprzestania wykonywania działalności nawet domniemanie wynikające z wpisu, domniemanie prowadzenia działalności nie obowiązują.

Powyższe rozważania, nie kolidują także z treścią przepisów prawa materialnego. Decyzja o wyznaczeniu lekarza weterynarii nie zajmuje się bowiem w ogóle podstawą świadczenia usług. To zostaje określone w odrębnej umowie (art.16 ust.3 ustawy z 29 stycznia 2004 roku o Inspekcji Weterynaryjnej Dz.U. t.j. Nr 112 poz.744 ze zmianami). Nie ma przeszkód prawnych aby umowa cywilnoprawna została zawarta z lekarzem weterynarii jako osobą fizyczną o określonych kwalifikacjach, który odrębnie prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w postaci

zakładu leczniczego dla zwierząt. Umowa taka może być również zawarta z lekarzem weterynarii jako podmiotem gospodarczym, który zlecone czynności realizuje w zakresie prowadzonej działalności. Niczego istotnego w tym zakresie nie wprowadziła zmiana ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej z 2009 roku.

Kierując się wskazaną argumentacją Sąd Apelacyjny podzielając zarzuty apelacji, dokonał wskazanej powyżej zmiany ustaleń faktycznych i na podstawie art.386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. Tak bowiem ustalenia faktyczne jak i przedstawiona w decyzji organu rentowego wykładnia prawa materialnego okazały się być prawidłowymi.